

Lietuvos savivaldybių asociacijai

Kopija:

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai
Socialinių paslaugų priežiūros departamentui
prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos

2022-04-25
NSMOT 22/04/25/01

ORGANIZACIJŲ PATIRTIS IR IŠŠŪKIAI DĖL SOCIALINĖS PRIEŽIŪROS PASLAUGŲ AKREDITAVIMO BEI SIŪLYMAI

2022 m. buvo pradėtos teikti akredituotos socialinės priežiūros paslaugos. Akreditacijos metu išryškėjo įvairūs iššūkiai, pradėjo formotis geroji praktika. Nacionalinis skurdo mažinimo organizacijų tinklas (toliau - NSMOT), atlikęs išsamias konsultacijas su nariais, teikiančiais socialinės priežiūros paslaugas, teikia pastabas ir rekomendacijas akreditacijos, paslaugų organizavimo ir teikimo tobulinimui.

Nevyriausybinių organizacijų atkreipia dėmesį, kad savivaldybėse taikomos labai skirtingos paslaugų akreditavimo ir organizavimo praktikos. Skirtingose savivaldybėse tenka susidurti tiek su įvairiais iššūkiais, tiek su gerosiomis praktikomis.

NVO iššūkiai akreditacijos proceso metu

- 1. Paslaugų finansavimo užtikrinimas.** NVO atstovai pažymi, kad trūksta aiškumo ir skaidrumo paslaugų kainodaros sudaryme. Skirtingose savivaldybėse tos pačios paslaugos kaina skiriasi keliais kartais, pavyzdžiui pagalbos į namus paslaugos kaina [varijuoja](#) nuo 2,03 EUR iki 10,40 EUR už valandą.

Pažymėtina, kad paslaugos kainą sudaro darbo užmokestis (įskaitant visus mokesčius ir atostoginius), netiesioginio darbo valandų apmokėjimas, administravimo, patalpų išlaikymo, kuro ir kitos išlaidos. Tuo tarpu dalyje savivaldybių siūlomi itin maži įkainiai nesudaro sąlygų mokėti nei orų darbo užmokestį, nei padengti elementarių įstaigos išlaikymo kaštų. Atitinkamai nesudaromos sąlygos teikti kokybiškas paslaugas.

Dalis organizacijų savivaldybėms pateikia savo apskaičiuotus valandinius įkainius, kurie padengtų būtinuosius kaštus, tačiau savivaldybės neretai atsisako sudaryti sutartis pagal NVO pasiūlytus įkainius. Neretai teigiama, kad biudžete nėra numatytos lėšos NVO teikiamų paslaugų teikimui. Tuo tarpu NSMOT atkreipia dėmesį, kad lėšos turi būti planuojamos ne konkrečioms įstaigoms, o paslaugų gyventojams užtikrinimui.

Siūlome:

Atsižvelgiant į gerąsias praktikas, siūlome suvienodinti paslaugų kainodaros principus. Raginame laikytis principo, kad paslaugos įkainis turi padengti visas įstaigos patiriamas išlaidas teikiant šią paslaugą, t. y. užmokestį su visais mokesčiais, netiesioginio darbo valandas, paslaugų administravimo, įstaigos išlaikymo, kuro ir kitomis išlaidas.

- 2. Barjerai naujiems paslaugų teikėjams.** Dalyje savivaldybių tiesiogiai atsisakoma sudaryti sutartis su akredituotomis NVO. Savivaldybių teigimu, sutarčių su organizacijomis sudaryti neplanuojama, nes visą poreikį patenkina savivaldybių biudžetinės įstaigos. Tuo tarpu NVO, atstovaudamos skirtingas asmenų grupes turi daugiau galimybių juos pasiekti ir informuoti apie paslaugas, todėl vertinti poreikį vien tik pagal biudžetinės įstaigos duomenis nėra tikslinga.

Kai kuriose savivaldybėse nėra sudaromos paslaugų finansavimo sutartys dėl proceso atidėliojimo savivaldybių tarybose ir perkeltant šį klausimą į vis tolesnius posėdžius. Nors formaliai nėra atsisakoma finansuoti paslaugas, tačiau procesas yra vilkinimas.

Svarbu atkreipti dėmesį, kad Nacionaliniame pažangos plane 2030 numatyta 30 proc. viešųjų paslaugų perduoti nevyriausybinėms organizacijoms. Iššūkiai perduodant paslaugas nevyriausybinėms organizacijoms apriboja ne tik šio tikslo siekimą, bet ir paslaugų kokybės augimą bei gyventojų poreikių užtikrinimą.

Siūlome:

Paruošti paslaugų perdavimo veiksmų planus, siekiant NPP numatyto paslaugų perdavimo tikslo (30% iki 2030 m.).

Rengiant socialinių paslaugų planus įtraukti nevyriausybines organizacijas, pasitelkti ir nuosekliai įtraukti nevyriausybinių organizacijų tarybas.

- 3. Perteklinis paslaugų teikėjų reguliavimas.** Iki šiol nėra nusistovėjusios vienodos praktikos, kokie turi būti įstaigų, teikiančių paslaugas, skaidrumo užtikrinimo mechanizmai. Dalyje savivaldybių prašoma pateikti labai išsamias, projektinio pobūdžio ataskaitas, kuriose reikalaujama detaliai nurodyti, kam buvo panaudotos lėšos. Kai kuriais atvejais organizacijų prašoma pateikti biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo ataskaitas, buhalterinės apskaitos dokumentų, pagrindžiančių lėšų panaudojimą, suvestines bei veiklos vykdymo ir vertinimo kriterijų įvykdymo ataskaitas.

NVO vertinimu, tokia tvarka yra perteklinė lėšų panaudojimo kontrolė. Akreditacija suteikia galimybes savivaldybėms finansuoti paslaugas ne per projektus, bet pirkti paslaugas iš paslaugų teikėjo. Todėl turėtų būti supaprastinta ir lėšų panaudojimo kontrolė. Vietoje to, daugiau dėmesio reikėtų skirti paslaugų kokybei.

Nacionalinis
skurdo
mažinimo
organizacijų
tinklas

Siūlome:

Remiantis gerosiomis praktikomis rekomenduojame suvienodinti atsiskaitymo tvarką – už suteiktas paslaugas atsiskaityti prašant tiekėjų išrašyti sąskaitas faktūras.

Esame pasirengę bendradarbiauti ir kartu ieškoti geriausių sprendimų tobulinant paslaugų akreditacijos procesą bei užtikrinant paslaugų kokybę.

Direktorė

Aistė Adomavičienė